

Gubás Ágota felszólalása

Hozzászólásom az oktatásügyhöz, elsősorban a felsőoktatáshoz kapcsolódik. Mélységesen egyetértek Egyed Alberttel abban, hogy elsődleges stratégiai kérdésünk a magyar felsőoktatás itt a Délvidéken. És ha ezt hamarosan nem tárgyalja meg, javaslatom szerint a Széchenyi István Stratégiafejlesztő Intézet, akkor tényleg fog menni ez a legújabb elképzelés. Nem az anyaországi kormányváltás miatt, mert azt hiszem, az előző kormány is és bizonyára ez is a helybeliekre, a délvidékiekre fogja bízni, hogy hol és kivel alakítja ki a felsőoktatást. És itt látom a legnagyobb gondot. Értékelnünk kellene a nem oly rég kialakított új, szerintem téves ösztöndíj-politikát is, nehogy a magyar nyelvű felsőoktatásunk is ilyen vakvágányra fusson. Nem akarnék itt számos érvet fölhozni, csak egyet hangsúlyoznék, ami épp a mai délelőtti tanácskozáson is elhangzott. Nem emlékszem már, hogy ki mondta, de azt hiszem, többen is mondták, hogy szerb gyerekeket ösztöndíjaztak magyarországi adófizetők pénzén. Ezt megengedhetetlen bűnnek tartom, és azt hiszem, hogy sokan ezt pártpolitikai kérdésnek tekintik. És ha ebben a

kérdésben nem látunk tisztán, és nem öntünk kristálytiszta vizet a pohárba, akkor eljártsszuk a jövőnket és a jövő generációk jövőjét. Hiszen itt már elhangzott oktatás ügyben számos kérdés, javaslat, iskolabusz, kollégiumok, de ha a szülő nem látja az érdekeltséget és nem látja a legmagasabb fokot az anyanyelvű oktatásra, akkor azért íratja már óvodától, az első osztálytól, már elemi iskolától szerb tagozatra a gyereket, ha akarja, hogy egyetemre menjen, hogy minél jobban tudjon szerbül. És hiába beszélünk mi itt tudatról, meg hiába szajkózzuk, hogy eddig rosszabb volt a helyzet, mert nem is beszéltünk róla, de az érdekeltséget kell megtalálnunk. És elsősorban a magyar szellemiségű és önálló rendszerű oktatást (és a színvonalat) kialakítani.

Azt hiszem, ezt néhány értelmiségi már leírta, elmondta, a politikusok körében ez azonban süket fülekre talált. Miért? Az értelmiségiek között is nagyon sokan ezt a kérdést a szőnyeg alá söprik, mert a saját érdeküket nézik.

Egyed Albert hangoztatta, hogy objektív kritériumrendszert (ha jól emlékszem szavaira) kell kidolgozni, ami alapján majd meg lehet állapítani, hogyan lehet legcélszerűbben az anyaországi támogatás eszközeit a legmegfelelőbb célra hasznosítani, mármint a magyar nyelvű felsőoktatásra.

Azt hiszem, hogy itt is nagyon kell vigyázni, nehogy tévútra jussunk. Csak egy példát hoznék fel. Politikusaink kitalálták, hogy a magyar nyelvű tanítóképzésnek Zomborban lesz a legjobb helye. Hiába kardoskodott egy értelmiségi réteg, hogy a megfelelő helyen, olyan környezetben kell kialakítani, ahol a magyarság él, inf-

rastruktúrája megvan. Évek meddő vitái múltak el, generációk veszttek el, mire bebizonyosodott, hogy míg Zomborban négyen, öten, tízen iratkoztak be, most ne kérjék tőlem a pontos számot, ahogy Szabadkára hozták, Szabadkán megtelt a tagozat. Most nem a lokációt mondtam ki, hanem a háttérrel. Tehát arra kell vigyázni, most ha ezt a struktúrát nézem, hogy hol lehetne jobb, hol vannak a legmegfelelőbb feltételek a magyar nyelvű felsőoktatás kialakítására, akkor lehet, hogy a doktori titulussal rendelkező magyar egyetemi tanárok egy helyen tömörülnének Újvidéken, de kérdés, hogy milyen egyetem hozható ezzel a struktúrával létre. Tehát azért szükséges ezeket a kérdéseket mélyen, őszintén áttekinteni, stratégiát kialakítani, és úgy kidolgozni egy tervet. Persze a politikusok nélkül nem lehet, meg a leendő Nemzeti Tanács nélkül sem, mert akkor két párhuzamos vágányon futna a dolog. Azt hiszem, ezekkel a kérdésekkel szembesülnünk kell őszintén. Csak egy példa: dr. Ágoston Mihály évekkal ezelőtt, nem akarok most számot mondani, de több mint tíz éve kidolgozta az önálló magyar nyelvű oktatási rendszert az óvodától az egyetemig. Kérem szépen, azt miért nem tudjuk megvalósítani? Se lépésben, se stratégiailag, se egyetemesen, pedig most már itt van, eljutunk addig a szintig, hogy íme a felsőoktatást is ki kéne építeni.

Hazug félelem, hogy ezt nem lehet megoldani önálló magyar tantestülettel, iskolaigazgatóval, ez nem igaz. Ez épp olyan hamis félelem, mint amikor a millennium, a honfoglalás és egyéb nagy jubileumunk alkalmával a délvidéki magyarság nem volt képes egy szobrot állítani, mert attól félt, hogy a szerb hatalom majd

ledönti. Hát ahol sikerült egy kicsi, kompromisszumos félmegoldás, például a kaponyai emlékmű, ott néhány politikus (akkor még én is politizáltam, engedjenek meg ennyi öndicséretet), igenis az asztalra vertünk, és azt mondtuk, hát akkor döntsék le. És nem döntötték le. Tehát saját árnyékunktól megijedünk, és nem merünk stratégiai lépéseket tenni. Ezért javaslom, hogy még a trianoni téma előtt, ha van ereje ennek az Intézetnek, hogy ezt valósítsa meg legalább egy ilyen őszinte tanácskozás erejéig, hiszen összejönni és egymást vallatóra fogni, azt hiszem nem sokba kerül, de a hatása az jó vagy rossz irányba, azt hiszem, végzetes vagy pedig előbbre vivő lehet.

Köszönöm szépen figyelmüket!